

Forfatter: Grundtvig, N. F. S.

Titel: Udrag fra HAANDBOG I VERDENSHISTORIEN. Middelalderen (Sluttet.)

Citation: Grundtvig, N. F. S.: "N. F. S. Grundtvigs udvalgte Skrifter", i Grundtvig, N. F. S.: *N. F. S. Grundtvigs udvalgte Skrifter*, Gyldendalske Boghandel, 1904-1909, s. 347.
Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/text/adl-texts-grundtvig07val-shoot-idm140245227248192.pdf> (tilgået 25. april 2024)

Anvendt udgave: N. F. S. Grundtvigs udvalgte Skrifter

Den Romerske Old-Grandsker *Colas Rienzi* (Niels Larsen), som med sine Negle vilde gravet hele den *Ciceronianske* Tid skinbarlig op igien, skulde vi her neppe have nævnet, hvis ikke de Lærde havde sat ham paa Helgen-Listen, som en Martyr for den *Classiske Frihed*, men dog hører hans Abe-Spil paa Kapitolet i Midten af det Fjortende Aarhundrede (1347) unægtelig til Tidens Skilderi, og viser iblandt Andet paa det Klareste Pavernes verdslige Afmagt. Under den saakaldte »Babyloniske Udlændighed« i *Avignon* gik det nemlig hulter til bulter i Kirke-Staten, Landet vrimlede af Smaa-Tyranner og hvad *Rom* i Grunden altid var, det var den nu ret aabenbar: en *Røver-Kule*, hvor især de to høiadelige Slægter, *Orsini* og *Colonna*, beskyttede Handteringen og sloges om Byttet. Da reiste *Colas* sig, smækfuld af Romerske Borger-Dyder og Ciceroniansk Veltalenhed, skildrede med levende Farver paa den ene Side *Røver-Kulen*, som den var nu, og paa den Anden de [Frihedens] gyldne Dage, da Keiser *Vespasianus* gav Borgerskabet Sort paa Hvidt for, at han ene skyldte deres Gunst alle sine Hæders-Navne, sin Krone og sin Vælde, og see, sagde *Colas*, denne gyldne Tid er jeg Mand for at føre tilbage. Det gad den Romerske Pøbel for Løiers Skyld ogsaa nok seet og udraabde *Colas*, under Navn af *Tribun*, til Stadens og hele Verdens Herre, hvorpaa han i en Hast uden Lov og Dom lod de meest berygtede Røvere og Sti-Mænd henrette, jog Adelen paa Porten og meldte saa al Verden sin Thron-Bestigelse og sine Helte-Gierninger, i Sende-Breve med den majestætiske Over-Skrift: *Nik[ol]as* den Strænge og Milde, Frihedens, Fredens og Retfærdighedens *Tribun*, den hellige Romerske Republiks berømmelige Frelser. Langt fra herved at vække almindelig Latter, fik han varme Lyk-Ønskninger ei blot fra sin gode 348 Ven *Petrark*, men fra det halve *Italien* og fra mange kronede Hoveder, hvoriblandt Kongen i Ungern og Dronningen i Neapel valgde ham til Voldgifts-Mand i deres Trætte, saa, kunde *Colas* blot nogenlunde skikket sig i Tøiet og i Tiden, da skal Ingen sige hvad der kunde blevet af ham. Han var imidlertid en umaadelig opblæst og blodtørstig Bog-Orm, som indstævnede baade *Keiser* og *Pave* for sin Dom-Stoel, vilde ladt Hovedet hugge af hele den Romerske Adel, fordi den gamle Steffen *Colonna* sagde en lille Spydighed om hans *guldbroderede Kappe*, og nedlagde som en Kryster Regjeringen efter syv Maaneders Forløb, da Pøbelen var kied ad hans Abespil*). Vel gik han siden engang (1354) igien paa samme Skue-Plads, men kun som Pavelig Harlekin [Hofnar], og den Rolle kom han endnu værre fra, thi i et Opløb tog Pøbelen og hængde ham paa en Knag i Slagter-Boderne**), og havde Man ikke i de følgende Aarhundreder under Ferle og Riis tilbedende knælet for hver Skygge af det classisk vederstyggelige Rom, da vilde saa topmaalt og dog saa kraftløs en Nar naturligviis strax været glemt med sine utallige Brødre, men nu har »*Latinerne*« naragtig nok gjort *Colas Rienzi* udødelig.